

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Wassmann E 214

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 2.

Stockholm den 9 Januari 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{2}$ år . . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonsskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonnspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	---	--

Sarah Monod.

Mlle Sarah Monod, ordförande i Franska Kvinnornas Nationalförbund och riddare af Hederslegionen, afled fredagen den 13 december i sitt 77:e lefnadsår. En af sina stödjelare och ihärdigaste förmågor förlorade genom hennes död de olika franska kvinnoföreningarna.

Sarah Monod föddes i Lyon 1836 och var dotter till den berömde protestantiske pastorn Adolphe Monod. Sina studier såsom ung flicka bedref hon i Paris och lät där anställa sig i egenskap af sjuksköterska i fält under 1871 års krig. Hon var med om slagen vid Forbach och Sedan, och ännu finnas veteraner, som muntligen kunna vittna om hennes oförärate, outtröttliga iver att bringa hjälp åt sårade och döende. I London, dit hon afrest 1872, lyckades hon insamla penningmedel till afhjälpande i någon mån af det elände, som inbördes krig och kommunardernas hopar framkallat i Paris.

Under mer än 30 år deltog Sarah Monod i diakonissverksamheten i Reuilly, och Föreningen för hvita slafhandelns bekämpande fann i henne ett värdefullt stöd.

Men Sarah Monods intressen för social verksamhet hindrade henne ej att energiskt deltaga i arbetet för kvinnans politiska frigörelse. Så valdes hon 1901, vid Nationalförbundets stiftande, enhälligt till dess ordförande och har alltsedan varit dess uppburna ledare och styresman. Förlusten af hennes person är kännbar för franska kvinnorörelsen, och talrika representanter för densamma hade samlats till jordfästningen i det protestantiska templet vid Boulevard des Batignolles för att följa henne till den sista vilan.

Sarah Monods lifsgärning är alltigenom präglad af en protestantisk anda. Den evangeliskt-reformerta lifsåskådning hon insupit i föräldrahemmet behöll hon lifvet igenom, och hennes barndoms tro bestod intill ålderdomen. I Frankrike är protestantismen representerad af endast 450,000 anhängare, och med Sarah Monod förlorade den en af sina innerligaste och hängifnaste apostlar. Men i sin lifsåskådning såväl som i sin verksamhet har Sarah Monod bland andra förtjänster äfven haft den att förstå utbildta och fostra efterträdare, som nu, då hon icke mer finns, värdigt skola uppbära hennes mantel. Ungefär vid denna tid för ett år sedan bringade fosterlandet henne

sin hyllning och visade sin tacksamhet genom att dubba henne till riddare af Hederslegionen.

"Heureux ceux qui ont faim et soif de la justice, car ils seront rassasiés", så stod af en egendomlig slump inskrivet i kyrkomuren bredvid hennes kista. Innet ord passar i sanning bättre till uttryck åt Sarah Monods lifsarbete. Hon lefde sökande rätt och rättfärdighet åt medmänniskor, och hon dog i öfvertygad förvisning om att på denna sidan grafven det eftersträfvade snart skall uppnås och att dit hon gick själf omedelbart få mätta sin förstande ande med den högsta rättvisans frukt.

Paris 16 december 1912.

Elsa G. Nordin.

Från världens rösträttsfält.

När Mrs Chapman Catt återvände från den långa resa hon företagit världen rundt och där hon öfverallt, i rösträttscentra, där sådana voro befintliga, och på andra ställen, där marken var uppluckrad och förberedd eller där den behöfde bearbetas, hade manat kvinnorna till vaket, målmedvetet arbete och till värnande om sina rättigheter, hälsades hon gifvetvis med jubel och glädje af sina landsmaninnor.

Mrs Catt hade på resan varit åtföljd af sin goda vän Dr. Aletta Jacobs från Amsterdam, från hvilken hon skildes i Japan, därifrån Dr. Jacobs reste hem till sitt Holland, öfver land medelst transsibiriska järnvägen, medan Mrs Catt for med ångbåt direkt till Förenta Staterna.

När hon kommit till New York, hölls där den 18 november en stor aftonfest för att hylla och välkomna henne. Festens utmärkande drag var en stor kostymafdelning. Och därvid framställdes Uncle Sam — den skämtsamma synonymen för Förenta Staterna, bildad af den officiella förkortningen för United States of America, U. S. Am. — af sekreteraren i Männens Förening för K. P. R. En personifikation af staten Columbia presenterade för Mrs Catt en representant för hvar och ett af de länder hon besökt under sin tur genom världen. Alla voro i nationaldräkter, hvar och en höll ett tal, som ej fick räcka mera än två minuter, och lade därefter sitt lands flagga ned framför Mrs Catt. Tio unga flickor, som föreställde de tio fria staterna i Unionen, hälsade också Mrs Catt och sjöngo en sång till hennes ära.

Sedermåra bevistade Mrs Catt den amerikanska nationalföreningens för K. P. R. 44:de årsmöte i Filadelfia. Officiellt talade hon på årsmötets sista dag om den hvita slafhandeln, och "hennes mäktiga framställning af dess gräsligheter gjorde det djupaste intrycket."

Under hand meddelade hon många intressanta smådrag från de främmande länder hon nyligen besökt, meddelar Woman's Journal vidare. Och man kan väl i sanning kalla det högtintressant, då Mrs Catt berättade, att hon midt i oceanen erhållit ett trådlöst telegram, däri hon ombads att tala på ett rösträttsmöte i Honolulu

under ångfartygets korta uppehåll där. Suffragister i Honolulu afhämtade henne vid kajen i automobil och förde henne omkring för att i hast bese staden. Och bland andra människor hon därunder träffat var en senator med ett rösträttsmärke, så stort som ett ordinärt tefat utanpå rocken och som understödde henne med sitt stora intresse för saken. När hon till sist framförde sin tacksamhet till värdar och värdinnor, hade dessa det glädjande meddelandet att göra henne, att hvar ena kandidat till det förestående valet i Lagstiftande församlingen hade uttalat sig för K. P. R. och förbundit sig att understödja motioner därom.

På ångbåten däremot rönt K. P. R:s representant ej så obetingadt vänligt mottagande som i Honolulu. När hon lämnat denna stad, var det visserligen någon eller några som anhöllo, att Mrs Catt äfven skulle ordna ett rösträttsmöte och tala för passagerarna. Men en af dessa — förmodligen en fredlig, likgiltig öfverklassman — beklagade sig sedermera häröfver och sade, att det var det ledsammaste som händt på hela resan. "Förut hade vi fred och ro", sade han, "och bråkade inte med hvarandra, men alltsedan den där mänskan uppträdde, har man inte gjort annat än grålat om kvinnans rösträtt."

Jag uttryckte mig felaktigt nyss. Det var ingen "fredlig likgiltig" man som talade. Det var en af de få konservativa. Ty för läsesen sade Mrs Catt en gång: "Kvinnornas fiende är icke mannen, men konservatismen", och hon hade rätt. Lika rätt som den har, hvilken säger: "Ända från början af kvinnornas jämlikhetssträfvan har det icke varit en strid af kvinnor mot män, utan af framstegsmän och — kvinnor å ena sidan mot konservativa män och kvinnor å den andra." Emellertid ser det också ut som om rätt avancerade stater skulle hysa afvoghet mot mycket avancerade åsikter.

Att döma till exempel af månadsredogörelsen från Frankrike i Jus Suffragii för den 15 december 1912. Man läser där: "M. Ferdinand Buissons rapport till förman för kvinnornas kommunala rösträtt emottogs af Allmänna rösträttsutskottet den 4 december. Detta var för oss ett kritiskt ögonblick, ty om icke utskottet mottagit rapporten, skulle vårt arbete ha fått börja omigen. Som det nu är, behöfver blott en af våra vänner motionera om att frågan skall upptagas på dagordningen för att få rapporten diskuterad i Deputeradekammaren. Vi ernådde detta resultat efter att ha besökt utskottets 44 medlemmar och blefvo vanligen väl emottagna. Dock beklaga vi, att de engelska suffragetterna icke sluta upp med sin brottsliga propaganda. Om de visste hvilken skada de göra oss här i Frankrike, skulle det kanske komma dem att tänka sig för."

I Syd-Afrika åter har man en annan mening. Sedan man redogjort för den nya tidningen The Woman's Outlook, dess program och enande syfte, om talas en händelse som för tillfället nedslagit kvinnornas mod.

Utgifvandet af den första kvinnotidningen utmärker

det andra steget uti kvinnorörelsens konsolidation i Sydafrika. Det var den naturliga följden af W. E. A. U:s, det sydafrikanska rösträttsförbundets bildande, det förbund, som enat och sammanbundet nästan alla de i de olika staterna existerande föreningar, som arbeta för samma mål. Dock smärtar det meddelarinnan att på samma gång som hon inberättar ofvanstående nödgas omtala följande tilldragelse.

En ung sydafrikanska, som aflagt alla erforderliga examina, anmälde sig nyligen till inregistrering i advokatmatrikeln, men erhöll afslag af Juridiska Sällskapet på grund af sitt kön. Hon anställde rättegång om saken och vann den vid underdomstolen. Motparten vädjade emellertid till högre rätt, och denna ändrade utslaget på grund därpå, att i den romersk-holländska rätten i intet fall förutsattes, att en kvinna skulle uppträda som advokat. "Den naturliga slutsatsen hos alla suffragister är, att det är på tiden att lagen omredigeras", slutar brevet från Pretoria.

Men hvad betyda alla småsegrar och smånederlag för K. P. R:s införande i länderna, om man jämför dem med den jubelhymn, som i Los Angeles i Kalifornien afsjungits efter det dess existens blifvit ett fullbordadt faktum.

Dagen efter det sista presidentvalet skref en stor daglig tidning i Los Angeles så här:

"Det finns ej en kvinna i Kalifornien i dag, som icke blickar ut i världen med en känsla af nytt lif, med en känsla af att som aldrig förr utgöra en del af den stora amerikanska republiken... I går för första gången i deras historia, röstade de kaliforniska kvinnorna på Förenta Staternas president. Och de gjorde det med förstånd, man kan säga nästan med en känsla af att de begingo ett sakrament.

Vare sig de tillhörde det demokratiska, progressiva, republikanska eller socialdemokratiska partiet, fanns det ej en kvinna, som icke vände åter från vallokalen med större och starkare sympati för samhällets problem än förut och med ett mycket skarpare medvetande om sin egen individuella del i världens utveckling.....

Här i Kalifornien, det gyllne löftets land, ha kvinnor nu stått jämsides, hand i hand med sina män, bröder och fäder, och aldrig mera kunna de återgå till överksamhet och likgiltighet. Medborgerliga rättigheter ha födt ny ansvarskänsla på många områden, och det finns icke en kvinna, som undandragit sig dem.

Och de hade förutsett och planerat allt som ett parti schack. Det fanns kvinnor som delade ut upplysningslitteratur vid vallokalerna; kvinnor med automobiler, som befordrade de försumliga eller de sjuka; kvinnor som öppnade sina hem för att mottaga barn och spädbarn, medan mödrarna aflämnade sina röstsedlar; alla togo sin del uti dagens på förhand uttänkta och väl ordnade arbete."

Ellen Wester.

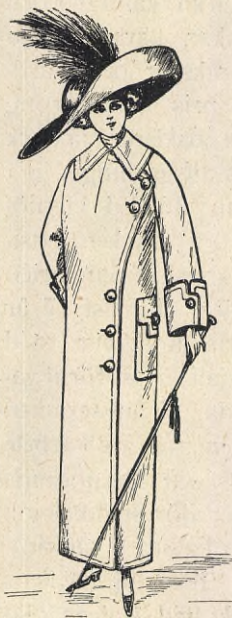
L. K. P. R:s 10:de centralstyrelsemöte

pågår nu, torsdagen den 9 och fredagen den 10 januari, i Stockholm. Lokal för mötet är Strandhotellet, 9 Norra Blasieholmshamnen, där äfven tillfälle är beredt för mötesdeltagarna att under mötesdagarna intaga gemensamma måltider till moderat pris.

De enskilda mötena, till hvilka endast centralstyrelsemedlemmar och deras suppleanter äga tillträde, togo sin början i dag kl. 10 f. m.

I e. m. kl. 7 är ett s. k. halfenskiöldt möte anordnad i samma lokal. Programmet för detta möte, i hvilket alla som äro medlemmar af F. K. P. R. äga rätt att deltaga, är följande: Kvinnorösträttsfrågans läge i de nordiska länderna just nu. Friherrinnan Ebba Palmstierna, Stockholm; Kvinnorna och hushållningssällskapet. Fru Jenny Velander, Skara; Hvad som är svårt och hvad som är lätt för kvinnorna, då de skola börja att arbeta med i det offentliga lifvet. Fröken Ellen Wester, Ängelholm; På föreläsningsturné i Dalarna. Jur. kand. Eva Andén, Uppsala.

Centralstyrelsemötet afslutas med samkväm och supé på Högloftet på Skansen fredagen den 10:de kl. ½ 8 e. m.. Vid supén komma en del tal att hållas. Efter supén kommer fröken Anna Whitlock att hålla föredrag om Ungern, illustrerad af ett hundratal skioptikonbilder, som sändts till L. K. P. R. med anledning af årets internationella kvinnorösträttskongress i Budapest. Fru Louise Woods-Beckman framför en hälsning från Männens första internationella kvinnorösträttskongress i London sistlidna oktober. Programmet utfylles med sång m. m.

ULSTRAR

enligt vidstående cliché

af

prima engelskt ulstertyg

Kr. 45:—

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KOMPANIET

STUREPLAN.

Annonsera i DAGNY!

Hedvig Sidner — 60 år.

Den 28 sistlidne december fyllde seminarieadjunkten fröken Hedvig Sidner 60 år. Hon kan nu blicka tillbaka på ett af sällsynt godt och lyckligt arbete rikt fyllt lif, och till henne gingo från kamrater och lärjungar många varma ord och tankar, bärande bud om vänskap och tacksamhet. Anspråkslös och flärdfri, som hon är, älskar hon icke pris och beröm, allra minst i det offentliga, men det oaktadt må dock några ord här få sägas om hennes lifsgärning.

Hedvig Sidner föddes den 28 jan. 1852 i Hernösand och växte upp i ett lyckligt och mycket musikaliskt hem. Föräldrarna voro konsistorienotarien Anders Sidner och Charlotte Norinder. Endast 17 år gammal fick den unga flickan börja undervisa vid flickskolan i Hernösand, där hon själf nyss förut varit elev. Efter sin år 1874 aflagda afgangsexamen från Högre Lärarinneseminariet och några års arbete som lärarinna dels i familj och dels vid Hernösands flickskola blef hon vid 27 års ålder föreståndarinna för elementarläroverket för flickor i Falun. Från denna sin verksamhet öfvergick hon år 1882 till statens tjänst, då hon utnämndes till adjunkt vid statens folkskoleseminarium i Falun. 1887 erhöll hon transport till folkskoleseminariet i Stockholm, där hon ännu tjänstgör, ehuru hon de sista åren varit helt eller delvis tjänstledig. Fröken Sidners ovanligt stora arbetsförmåga, energi och klara, starka intelligens ha nämligen tagits i anspråk ej blott för det nog så kräfvande och viktiga arbetet att utbilda lärarinnor

för folkskolan, utan också för offentligt uppdrag. År 1906 blef fröken Sidner adjungerad vid den då nyss tillsatta Seminariekommittén och år 1908 utnämnd till ledamot af samma kommitté, numera kallad folkundervisningskommittén, i hvars arbete hon på ett intensivt sätt deltar. En af hennes manliga kommittékamrater yttrar om hennes arbete följande: "I Folkundervisningskommittén har fröken Sidner länge ensam representerat lärarinnorna och kvinnorna. Och hon har gjort det med den auktoritet, som följt där-af, att hon i sin person är en fullgod representant ej blott för den svenska lärarinnan utan för den svenska kvinnan. Hvad vi, hennes kamrater, framför allt lärt att akta och värdera hos henne, mera till och med än hennes starka framstegssträfvan och hennes frihet från konventionella hänsyn, är denna hjärtegod och sunda syn på lifvet och de mänskliga förhållandena, som hör kvinnan till, när hon är af den rätta sorten, och som ytterst bottnar i hennes varma intresse för de sedliga och religiösa värdena i lifvet." Det icke ringa inflytande fröken Sidner ägt och äger i Folkundervisningskommittén har förstärkts där-af, att hon kunnat vädja till en synnerligen rik och mångsidig lärareerfarenhet från seminarieområdet.

Naturligt är, att fröken Sidner inom kommittén representerat de speciellt kvinnliga intressena, dem hon med energi och framgång bevakat. Såväl de speciellt kvinnliga ämnena som seminarielärarinnornas berättigade kraf i fråga om tjänsteställning och uppgifter och de unga lärarinneämnenas behof af kvinnlig omvårdnad och ledning ha legat henne varmt om hjärtat. Att man i ett kommittéarbete, som ju alltid går i det ständiga kompromissandets tecken, icke kan på långt när genomdrifva sina önskemål, är ju en gifven sak; en egenskap hos fröken Sidner, som just vid detta arbete är af särskildt stort värde, är hennes omutliga redbarhet vid häfdandet af sin uppfattning. Fröken Sidner har naturligtvis andel i seminariekommitténs hela betänkande, flerstädes på ett högst väsentligt sätt, exempelvis i fråga om kommitténs plan för den undervisning och de öfningar, som afse seminarieelevernas praktiska lärareutbildning. Något, som alldeles särskildt kommit fröken Sidner till godo vid hennes kommittéarbete, är hennes omfattande kännedom om främmande länders skolförhållanden på folkundervisningens område. Utom två resor till Paris och Tyskland för språkstudier har fröken Sidner, i likhet med ett par andra af kommitténs ledamöter, gjort studieresor för kommitténs räkning, dels i Tyskland och Schweiz, dels i England och Skottland. Speciellt med de två sistnämnda ländernas seminarie- och folkskoleväsen är hon väl förtrogen.

Äfven i det kommunala skolväsendet har man vetat att tillgodogöra sig fröken Sidners arbetsifver,

stora praktiska begåfning och pedagogiska erfarenhet. Stockholms stadsfullmäktige invalde henne år 1907 i folkskoleöfverstyrelsen. Fröken Sidner var där ledamot af öfverstyrelsens barnvårdsnämnd och inspektis för de tre barnhem, som stå under barnvårdsnämndens inspektion. Hon var också ledamot af barnbespisingkommittén samt af den kommitté, som fått i uppdrag att inge förslag om en sex dagars yrkesskola för sömmerskor och en för flickor, som skola utbildas i hushållsgöromål. Dessutom var fröken Sidner ledamot af en kommitté, som skall utreda hvilka lärarekrafter, som äro lämpligast för undervisningen i kvinnlig slöjd. Hon stod midt uppe i allt detta arbete, för hvilket hon på grund af sina studier i yrkesskolor utomlands och sin stora pedagogiska erfarenhet och praktiska läggning var alldeles särskildt skickad, då en nyckfull valmanöver genom lottsedelns afgörande ryckte henne bort från alla dessa uppdrag. Den förlust, som öfverstyrelsen genom fröken Sidners uteslutande lidit, torde icke snart kunna ersättas. Den ene af stadsfullmäktiges två socialdemokratiska representanter i folkskoleöfverstyrelsen, herr F. Nilsson, har med anledning af fröken Sidners uteslutande ur öfverstyrelsen offentligen uttalat, att han under dessa år af samarbete med fröken Sidner lärt sig att värdera "hennes nitiska, intresserade och framför allt af varm medkänsla för de fattiga barnen besjälade arbete" inom denna styrelse.

Af Kungsholms skolråd har fröken Sidner några år varit medlem.

Åt arbetet har Hedvig Sidner alltid odeladt och osjälfviskt gifvit sig hän. Hennes ovanliga fysiska vigör och arbetskraft ha först under den sista tiden visat någon tendens att svikta, sannolikt som följd af den alltför stora ansträngning hon hösten 1911 ålade sig, då hon vid sidan af ett starkt pressande kommittéarbete uppehöll en icke obetydlig tjänstgöring vid sitt seminarium. Måtte hennes hälsa tillåta henne att ännu länge deltaga i de viktiga arbeten, till hvilka hon blifvit kallad.

Notiser.

Stadsfullmäktigevalen. Vid stadsfullmäktigevalet i Uppsalas tredje krets valdes bostadsinspektrisen fröken Hildur Ottelin, uppsatt på de frisinnades och arbetarepartiets listor.

Idunpriset till fröken Agnes Lagerstedt. Iduns kvinnliga akademi har vid sammanträde i slutet af september beslutat tilldela fröken Agnes Lagerstedt Idunpriset för år 1913 som ett erkännande af den kamp hon under 30 år fört mot bostadseländet i Stockholm. Priset utgör som bekant 1,000 kr.

Lotten von Kræmers testamente.

Den disposition Lotten von Kræmer vidtagit med sin stora förmögenhet har gjort henne nämnd och känd i långt vidare kretsar än hon någonsin under lifstiden varit. Till ett minne af sin studietid i Uppsala och sin litterära verksamhet har hon, med några mindre undantag, donerat hela sin kvarlåtenskap till en fond för främjande af svensk litteratur, hvilket ändamål skulle vinnas genom prisbelöningar af från trycket utgifna skönlitterära alster samt genom utgifvandet af en tidskrift, som skulle behandla litterära ämnen, kvinno- och fredssaken samt vara artistiskt illustrerad. Företaget skall bära namnet *Lotten von Kræmers stiftelse*. En nämnd bestående af nio för lifstiden valda medlemmar, fyra kvinnor och fyra män, samt en ordförande, alternerande man och kvinna, skall handlägga stiftelsens angelägenheter. Till medlemmar af nämnden, hvilken benämnes *Samfundet de nio*, har donator själf kallat såsom ordförande hertigen af Närke och såsom medlemmar dr Selma Lagerlöf, redaktör Karl Wählin, fröken Ellen Key, dr Georg Göthe, dr Kerstin Hård af Segerstad, dr Göran Björkman, författarinnan Anna Maria Roos samt dr John Landquist.

De mindre dispositionerna voro: till Lotten von Kræmers stipendiefond för kvinnliga medicine studerande vid Uppsala akademi 9,000 kronor; till tidskriften *Ord och Bild* 10,000 kronor; till *Fredrika-Bremer-förbundet* 1,000 kronor; till *Föreningen Handarbetets vänner* 300 kronor; till *Föreningen för kvinnans politiska rösträtt* 500 kronor.

I den dagliga pressen och man och man emellan har den stora donationen ifrigt debatterats. Man har dryftat frågan om lämpligheten att uppsätta en ny tidskrift, då redan existerande publikationer hvar för sig genom anslag skulle kunna verka i den riktning Lotten von Kræmer tänkt sig. I samband härmed har påpekats svårigheterna af att kombinera så heterogena saker som litteratur, kvinno- och fredssaken. För vår del vilja vi om detta säga, att vi ej häri finna oförenliga motsatser och att vår åsikt är, att testators mening väl kan ha varit, att dessa saker ej skulle vara från hvarandra afskilda, fristående bredvid hvarandra i samma tidskrift, utan att tidskriften skulle helt redigeras i en anda, som tillät "kvinnorörelsens" förmanliga idé och fredssträfvandet att framkomma såsom genomgående det hela. Hvar vore platsen för detta om ej i litteraturen! Tendentiösa eller polemiska artiklar voro på intet sätt nödvändiga.

Då man emellertid för närvarande näppeligen lär kunna tänka sig en tidskrift redigerad i denna anda och dessutom startandet af en ny tidskrift rent praktiskt taget skulle vara förenadt med svårigheter — detta skulle antagligen sluka hela fondens afkastning — tyckes en lösning vara att finna i förslaget om stödandet af förutvarande publikationer, som arbeta i de angifna syftena, om

det nu kan anses lagenligt att göra sådan ändring af testamentets bestämmelse. Dagny, den svenska kvinnorrörelsens organ sedan långa tider tillbaka, intar då såsom sådant sin gifna ställning som anslagsberättigad. Så mycket mera kan man tänka sig detta som Lotten von Kræmer under lifstiden visat sitt intresse för Dagny såväl genom att ingå som andelsägare i Föreningen Dagny som genom att såsom årlig garant stödja tidningen. Det litterära arvet tillföle gifvetvis Ord och Bild, och utväg finnes väl att äfven få fredsrorelsen företrädd.

Frågan är nu i hvad mån de testamentariska dispositionerna äro strängt bindande.

Kvinnorna och schackspelet.

Det har sagts och säges väl ännu, att kvinnorna sakna sinne för det intellektuellt mest fordrande af alla spel, schackspelet. Påståendet är väl allttjämt sant, om man blott tillägger i allmänhet; förr var det kanske sant utan reservation — några lysande undantag bekräfta ju endast regeln. Men kvinnornas smak och möjligheter ha betydligt förändrats under de senaste decennierna. En afsevärd mängd kvinnor har numera till följd af sin dagliga sysselsättning — studier, skriftställer, bankverksamhet etc. — fått vana vid tankearbete, och därmed är det väsentligaste villkoret gifvet för att sinnet för schack skall kunna utvecklas. Ty på den vid tankearbete ovane måste med nödvändighet ett så kräfvande spel som schack i början verka tröttande och därigenom hämmande på intresset och förmågan. Vare det dock hur som helst med orsaken till att kvinnan i striden på det 64-rutade slagfältet visat mindre styrka, ett faktum är emellertid, att intresset för schack för närvarande är i stigande bland kvinnorna. Och liksom det, åtminstone i Sverige, företrädesvis är den med tankeverksamhet förtrogne mannen, som vid schackbrädet söker hvila och rekreation — för att nu inte nämna den rent intellektuella förströelsen —, så är det företrädesvis också bland de med tankearbete af ett eller annat slag sysselsatta kvinnorna, som schackspelet funnit sina ifrigaste utöfvare. Icke så få bland våra kvinnliga läkare t. ex. äro intresserade schackvänner. Men icke så sällan händer det, att man på resor, vid badorter träffar en och annan schackälskarinna äfven bland våra societetsdamer, något för svenska förhållanden synnerligen glädjande. Utomlands har som bekant schackspelet vunnit betydligt större utsträckning bland damerna än här hemma. För den kvinnliga resenären ges det möjlighet att i nästan hvarje mera framstående damklubb på kontinenten få ett godt parti schack, och flerstädes finnas kvinnliga schacksällskap.

Hos oss ha de kvinnliga schackspelarna hittills hufvudsakligen varit hänvisade till umgängeskretsen för att finna motspelare. Att detta icke alltid varit så gifvande och utvecklande säger sig själf. Mången kvinnlig schackvän har nog ofta riktat sina tankar mot de manliga

schacksällskapen, men i allmänhet har tanken ej följts af handling, kanske mest af fruktan för att den manliga öfverlägsenheten i spelstyrka skulle göra "att ingen ville spela med henne." En oriktig föreställning om att man nödvändigt måste vara öfverlägsen spelare för att vinna inträde i en schackklubb och obekantskap med det förhållandet, att spelstyrkan inom en sådan är ofantligt växlande, har således hindrat mången för schack lifligt intresserad kvinna att söka det tillfälle till utveckling i spelet, som endast kan erhållas i en klubb, där hvarje spelare genom sitt individuella spelsätt ger den mindre drifne spelaren nya synpunkter på spelet.

Är ni nu kvinna och en liten smula intresserad för schack, så förstår ni hvilken betydelse det hade, då i början af detta år en af vårt lands mest schackintresserade damer, fröken Katarina Beskow, tog initiativet till bildandet af en kvinnlig schackklubb i Stockholm. Genom annonser och notiser i de dagliga tidningarna lyckades hon, den 14 mars förra året, att i sitt hem vid Narvavägen samla ett antal schackintresserade damer för att diskutera frågan om bildandet af en kvinnlig schackklubb. En sådan beslöts enhälligt, och tolf af de närvarande tecknade sig omedelbart som medlemmar. Styrelse valdes, gifvetvis med fröken Beskow som ordförande, förslag till stadgar uppsattes, och man gick i författning om anskaffande af lämplig lokal. Inom mindre än fjorton dagar var spelet i gång i Stockholms kvinnliga schackklubb, som den nya sammanlutningen döptes till. För så vidt vi veta, är detta den första och hittills enda kvinnliga schackklubb i Sverige, men det är att hoppas, att den skall få många efterföljare rundt om i landet.

Intresset för saken har under det förlutna spelåret visat sig synnerligen lifligt inom den nya klubben, och belåtenheten har varit allmän. Fröken Beskow har med sitt lefvande, aldrig svikande intresse för klubben förstått att hålla entusiasmen vid lif. Klubbens medlemsantal har under den tid som gått ej blott inte minskat, utan fastmera ökat med 25 %, ett glädjande resultat, och nu till nyåret, då nytt spelår äfven börjar, har klubben förhoppning om en liflig anslutning af nya medlemmar.

I detta sammanhang kan påpekas, att schackintresserade, hvilka önska inträde i klubben men äro nybörjare i schackspelet, kunna om så önskas erhålla ledning däri inom klubben.

Klubben har från och med detta års början flyttat från sin förra lokal 19 V. Trädgårdsgatan till Grand Hôtel Royal och sammanträder nu därstädes alla torsdagar kl. 6 e. m.

Hanna Nilsson.

Uppsala F. K. P. R. anordnade veckan före jul en "Julbod", centralt belägen vid Drottninggatan. Där försåldes hembakade pepparkakor i alla former, knäck och karameller med rösträttsdeviser, julgransprydnader samt naturligtvis F. K. P. R:s kort, flaggor, märken och broschyrer, både äldre och nyare. Trots dåligt väder gick kommersen utmärkt och inbragte de tre dagar boden var öppen i behållning nära 300 kr. — förutom den ideella vinsten af en hel del nya medlemmar.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{4}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$, och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

En populär Skrifkurs är PER BORGHS "SVERGE"

Denna skrifkurs, som tillvunnit sig fackpressens enstämmiga erkännande, utmärker sig för lättlärd och vacker stil, smakfull förstklassig och anslående utstyrelse.

Kursen omfattar 14 häften (ett för hvarje termin och två för fortsättningskolan) samt är lämpad för alla slag af barndomsskolor. Texten äfven passande för tysta öfningar.

Skrifkursen "Sverige" är den fullständigaste som hittills utkommit på vårt språk.

Samtliga häften af kursen sändas som prof franko mot kr. 1: 25 i frimärken.

**Gransholms Aktiebolag,
Gemla.**

Skolmateriellafdelningen.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung, duglig, musikalisk flicka,

ovanligt mycket berest (dotter till sjökaptän) och med jämnt och gladt sätt, önskar plats som verklig hjälp o. sällskap. Sv. till »Berest», Sv. Dagbl. f. v. b.

Undervisningsvan musikalisk studentska

söker plats som lärarinna i bildad fam. Svar till »Huslig», Sv. Dagbl. kontor.

Kv. Sjukgymnast

med bästa rekomm. o. flerårig praktik önskar anställning i familj. Svar »M. H.», post. rest. Hultsfred.

Annonsera i Dagny.

LEDIGA PLATSER.

Vikariat.

Vid Fruntimmersföreningens flickskola i Göteborg finnes för inst. Vårtermin plats ledig för en vikarierande lärarinna med undervisningsskyldighet i matematik kl. VI, VII och VIII; i biologi kl. IV; i fysik och kemi kl. V, VI, VII och VIII; samt i svenska språket kl. V. Lön enl. lag.

Ansökningar, ställda till Styrelsen för Fruntimmersföreningens flickskola, torde insändas före den 10 januari till Biskopinnan C. Rodhe, Göteborg.

STYRELSEN.

Vikarierande folkskollärarinna

vid Braxenviks folkskola i Forssa församling, Södermanlands län, önskas till instundande vårtermin, som börjar den 15 januari. Skolform litt. E och lön enligt lag. Nytt skolhus vid allmän landsväg. I brist på folkskollärarinna antages väl meriterad småskollärarinna. Platsen tillträdes som ordinarie den 1 juli 1913.

Ansökan, ställd till skolrådet, sändes till undertecknad.

Årdala prästgård, Sparreholm, den 16 december 1912.

J. A. Björkman.

Två ordinarie lärare- (lärarinne)-tjänster,

den ena vid Ingebyns, den andra vid Sundstabyns fasta folkskola (litt. F) i Blomskogs församling, Värmlands län, sökas senast den 17 februari 1913. Lön enligt lag. Skolhus och lärarebostäder (tre rum och kök m. m.) nya och tidsenliga. Planteringsland. I Sundstaby stort sådant samt präktig lärarebostad i särskild byggnad. Fortsättningskolor för minst 6 elever samt slöjdskolor.

Till samma tjänster önskas vikarier för vårterminen 1913. Ansökningar därtill insändas senast den 15 januari 1913.

Skolrådet.
Adr. Blomskog.

Vakansvikariat.

vid Önnebergs fasta folkskola (litt. F) för vårterminen sökes af examinerad lärarinna (lärare) före 15 nästa januari hos skolrådet i Alfta.

Framtids- plats.

Såsom sällskap och hjälp för en äldre dam önskas medelålders fruntimmer af god familj och van vid dylik ställning. Lämplig person erhåller goda ekonomiska villkor. Svar jämte fotografi och uppgift på referenser torde sändas till »Framtidsplats» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Sjukvikariat

vid Forså folkskola litt. E, Forså församling, Gäfleborgs län, erhålles för vårterminen 1913. Lön enligt lag. Äfven småskollärarinnor må anmäla sig. Ansökningshandlingar insändas senast den 8 januari 1913 till skolrådet, adress Forså.

Vikariat.

Vid Nykroppa Bruks folkskola, litt. A, kan folkskollärarinna, före 15 januari, söka förmånligt vikariat för vårterminen 1913. Platsen kommer under året att tillsättas med ordinarie. Lön för vårterminen 550 kr. + bostad och vedbrand.

Skolrådet
Adr. Nykroppa.

Ordinarie lärarinne- tjänsterna

vid fasta folkskolorna vid Apelskift och Landtorp i Habo skoldistrikt, Skaraborgs län, äro inom lagstadgad tid till ansökan lediga. Lön enligt lag. Skolan vid Apelskift ligger nära större by, har en väl ombonad bostad samt nytt bryggghus och källare. Skolan är lättskött, har litet barnantal (24+12). Förbindelse med Jönköping i hvarje vecka. Landtorps skola har vackert läge invid stora landsvägen, 6 km. från Mullsjö järnvägsstation och villasamhälle. Ansökningarna insändas till skolrådet, adress Habo.

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.
Sibyllég. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.
EVA EGNÉR, Malmö.
Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Stockholms Kvinnl. schackklubb
sammanträder varje Torsdag å
Grand Hôtel Royal fr. kl. 6 e. m.
Nya medlemmar anmälas pr.
allm. telef. 25 374 eller Ö 44 34
efter kl. 5.30 e. m.

**GYNNA ALLTID DAGNYS
ANNONSÖRER!**

Husmoderskolan i Karlstad

börjar sin tolfte termin d. 24 januari 1913 med följande kurser: *1-års kursen* omf. *matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsömnad, trädgårdsskötsel, barnavård* (teoretisk & praktisk) m. m. *Halfårskursen* omf. *matlagning, bakning och sömnad* m. m. *6-veckorskursen* omf. *matlagning och bakning*. Helinackordering erhålles inom skolan. Tidsenliga lokaler. Värmeledning, elektriskt ljus, badrum. Prospekt på begäran. Tel. 8 12.

NANCY ENVALL.

Wiréns China Pomada, välgörande för hårväxten.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Fredrika Bremers

arbeten finnas nu att tillgå i bokhandeln i en likformig,
solidt utstyrd upplaga:

Grannarna (3 kr.)	Hemmet (3 kr.)	Familjen H*** (1 kr. 50 öre)
Axel och Anna (1 kr. 50 öre)	Presidentens döttrar (1 kr. 75 öre)	Nina (3 kr.)
Strid och frid (1 kr.)	Skisser, uppsatser och poem (1 kr. 50 öre)	
Själfbiografiska anteckningar och bref (2 kr.)		

Beijers Bokförlagsaktiebolag.

Kristinehamns Praktiska Skola,

Sveriges äldsta praktiska läroanstalt, har under sin verksamhet tillvunnit allt större förtroende. Omkring 8,000 elever hafva hittills be-
vistat skolan. Den arbetar på 10 olika fackafdelningar anpassade efter
det praktiska lifvets och ledde af erfarna och väl kvalificerade special-
lärare. Nya kurser börja den 9 jan. och för vissa afdelningar äfvén
den 1 mars 1913. Begär prospekt. *Nils Schenke.*

**Kvinnliga
arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
48 Klarabergsgatan.

**Föreningen
Handarbetets Vänners
väf- och syskola**

15 Jan.—15 Juni.

H. kurs — med kompetensvärde —
för handarbetslärarinnor

1 Febr.—31 Maj.

Till lärarinnekursens föreläsningar äger konstintresserad
ungdom tillträde som extra elever.

Prospekt och upplysningar.

5 Birjer Jarlsgatan 5, Stockholm.

Fredrika Bremer-Staty-kommittén

anordnar Föredrags- och musikafton
i Vetenskapsakademiens hörsal lördagen d. 11 jan. kl. 7,30 e. m.

Fredrika Bremer som vän: föredrag af Doktor Lydia
Wahlström.

»Songs» o. andra Dikter och Kompositioner af C. J.
L. Almqvist ur »Törnrosens Bok» utförda till luta af Lisa och
Sven Scholander.

Biljetter säljas i Allmänna tidningskontoret, Gustaf Adolfstorg,
och i Sandbergs bokhandel; öfverblifna biljetter vid ingången.
Behållningen tillfaller Fredrika Bremer-statyfonden.

Mariannelunds Husmodersskola

med A och B-klasser för **hel- och halfbetalande elever** börjar nya
kurser 10 januari, 26 mars och 10 juni. Undervisningen, som ledes
af 7 erfarna lärarinnor utom föreståndarinnan, omfattar enklare och
finare matlagning, bakning, dukning, uppläggning, serviettbrytning, serve-
ring, handarbete, väfnad, tvätt och glansstrykning. Förre vintern var
endast denna afdelning besökt af mer än 100 elever samtidigt.

Kunskap är vägen till framgång!

Prospekt och brefsvar mot 20 öre i frimärken.

Adr.: **Praktiska Skolan, Mariannelund.**

ALB. LINGSTRÖM.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Sarah Monod. †. Af *Elsa G. Nordin.*

Från världens rösträttsfält. Af *Ellen Wester.*

L. K. P. R:s 10:e centralstyrelsemöte.

Hedvig Sidner — 60 år.

Lotten von Kræmers testamente.

Kvinnorna och schackspelet. Af *Hanna Nilsson.*

Notiser.

**Prenumeratión å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**